

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) [http: //www.imkby.gr](http://www.imkby.gr) - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ1/3/555

Έν Καισαριανῇ τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου 2022

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 266 η

Πρός
τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους
Πρεσβυτέρους,
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους,
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
καί τά Ἑγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί,
Ὅσιώτατες Ἀδελφές,
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ.

Καθώς είσήλθαμε στην νέα περίοδο 2022-23 της πνευματικής εργασίας μας για να βοηθηθοῦμε θά επιχειρήσουμε να καταγράψουμε τις σπουδαιότερες θεωρήσεις της ποιμαντικής διακονίας μας και τα ποιμαντικά κενά αὐτῆς.

1. Ποιμαντικά προβλήματα πού ἐπηρεάζουν τὴν διαποίμανση στὴν σύγχρονη Ἑνορία.

Μελετώντας τὴν σύγχρονη πραγματικότητα πρέπει να ὁμολογήσουμε ὅτι στίς ἐνορίες μας δέν εἶναι ὅλα ἰδεατά καί καλά. Πολλάκις παρατηροῦμε ὅτι τό σῶμα τῆς ἐνορίας νοσεῖ. Ὁ μισόκαλος καί μισάνθρωπος ὄφης ἐνσπεῖρει τό κακό στό σῶμα τοῦ Κυρίου, γιά να προκαλέσει νεοπλασίες, πού σκοπό ἔχουν να φέρουν τὴν ἀπονέκρωση καί τὴν καταστροφή. Φρίττει καί τρέμει ἔμπροσθεν τῆς προοπτικῆς τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπιπλέον δέ ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμός, ἡ νωχελικότητα, ἡ ἀδιαφορία καί ἡ ἀπροσεξία τραυματίζουν τὴν ἐνορία καί τὴν ἀποπροσανατολίζουν ἀπό τὴν πορεία τῆς

σωτηρίας καί τῆς ἀγάπης. Τά δεδομένα ἐπίσης τῆς σύγχρονης ἐποχῆς ἀλλάζουν συνεχῶς καί δημιουργοῦν καινούργιες συνθῆκες, μέσα στίς ὁποῖες καλεῖται νά κινηθεῖ ἡ ἐνορία. Στό συνεχῶς μεταβαλλόμενο καί ποικιλοτρόπως ἐξελισσόμενο κόσμο ἡ ἐνορία ὁμοιάζει σάν νά προσπαθεῖ νά βρεῖ τήν πυξίδα της, διότι ἔχασε τόν Πολικό Ἀστέρα, ἢ μάλλον τόν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης, Ἰησοῦν. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀπαραίτητο νά δοῦμε καί νά μελετήσουμε μερικές ἀπό τίς προκλήσεις τῆς ἐποχῆς μας πού ἀφοροῦν στήν ἐνορία.

ά . Ἀνεστιότης.

Ἐνα ἀπό τά πιό σοβαρά καί δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς ἐνορίας σήμερα εἶναι τό πρόβλημα τῆς ἀνεστιότητος. Οἱ πιστοί ἔχασαν τήν αἴσθησι τῆς κοινότητος. Δέν ἀντιλαμβάνονται πλέον ὅτι ἡ ἐνορία εἶναι ἡ κοινή πνευματική μήτρα, πού τούς γεννάει καί τούς ἀνατρέφει πνευματικά. Δέν αἰσθάνονται ὅτι ἀνήκουν σέ μία πνευματική οἰκογένεια, σέ μία ἐνορία πού εἶναι τό σπίτι καί τό καταφύγιό τους. Πολλάκις δέν γνωρίζουν οὔτε τά ὅρια τῆς ἐνορίας τους. Δέν γνωρίζονται οὔτε σχετίζονται μέ τούς πνευματικούς τους πατέρες. Δέν ἐπιθυμοῦν καί δέν ἐπιχειροῦν νά γνωριστοῦν οὔτε μεταξύ τους. Δέν ἐκκλησιάζονται στόν Ἱερό Ναό τῆς ἐνορίας τους. Θυμοῦνται τήν ἐνορία μόνον ὅταν πρόκειται νά

διεκπεραιώσουν κάποιο κοινωνικό καθήκον. Δέν προστρέχουν κοντά της όταν πλήττονται από κάποια θλίψη, διότι δέν τήν αίσθάνονται ως άγκαλιά καί φωλιά. Δέν έπιθυμοῦν νά ζήσουν έντός τῆς ένορίας τά σημαντικά γεγονότα τῆς ζωῆς τους. Τελοῦν τά μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καί τοῦ Γάμου μέ κριτήρια καθαρά κοσμικά, έκτός τῆς ένορίας. Άδιαφοροῦν γιά τήν πορεία καί τά θέματα πού άπασχολοῦν τήν ένορία. Άρέσκονται στό νά κατακρίνουν, ειδικά εάν ὑποπέσει στήν αντίληψή τους κάποιο σκάνδαλο ἢ κάποιος πειρασμός πού ταλαιπωρεῖ τήν Ένορία. Στέκονται περισσότερο σάν αὐστηροί κριτές παρά σάν πιστά παιδιά τῆς ένορίας. Βεβαίως, ἡ εὐθύνη διά τήν ψύχρανση μέ τήν ένορία καί τήν άπομόνωση τῶν ανθρώπων άπ' αὐτή δέν βαραίνει άποκλειστικά εκείνους. Μεγάλο μερίδιο εὐθύνης φέρει καί ἡ ἴδια ἡ ένορία. Σέ πολλές περιπτώσεις εκείνη πρώτη ἔστρεψε τήν πλάτη της εἰς τά άπνευματικά παιδιά της, προσωπολήπτησε, περιχαρακώθηκε στά δεδομένα της, κλειδώθηκε πίσω άπό μία έσωστρέφεια, πού τήν όνόμασε παράδοση καί σοβαρότητα, ένδιαφέρθηκε γιά τό «φαίνεσθαι» καί ὄχι γιά τό «εἶναι», ἔκανε λαμπρά ἔργα, αλλά δέν ἐλάμπρυνε τούς ανθρώπους πού τήν άπαρτίζουν. Ἡ άγάπη ἔγινε σύνθημα, ἔγινε ὀργανωμένη φιλανθρωπία, αλλά δέν ἔγινε προσωπική έπαφή, δέν ἔγινε άγγιγμα ψυχῆς, δέν ἔγινε συναντίληψη, δέν άνέπαυσε. Ἡ ένορία δέν προσπάθησε νά άφουγκρασθεῖ τούς πιστούς της.

Οἱ ἄνθρωποι ἀποκόπτονται ἀπό τήν ἐνορία τους, ὅταν δέν ἔχουν λόγο σ' αὐτή. Ὅταν κανεῖς δέν τοὺς καλεῖ γιά νά ζητήσῃ τήν ἄποψή τους, ὅταν κανεῖς δέν τοὺς ζητάει νά συμμετέχουν οὐσιαστικά στίς ἀποφάσεις καί στήν πορεία τῆς ἐνορίας, εἶναι φυσικό νά χάνουν τή σχέση τους μέ τή δική τους ἐκκλησιαστική κοινότητα. Μία ἐνορία πού δέν ὑπολογίζει τά παιδιά της, δέν μπορεῖ νά ἀναμένει νά τήν ἀγαπήσουν ἐκεῖνα. Ἡ διοίκηση γίνεται μόνο ἀπό τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο, τό ὁποῖο ἰδίως στήν Ἐπαρχία εἶναι πολλές φορές ἀνύπαρκτο. Μᾶς προβληματίζει ἔντονα τό ποιοί θά συμμετέχουν ὡς ἐπίτροποι ἐφέτος πού ἀλλάζει ἡ σύνθεση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται ἐρήμην τοῦ σώματος τῶν πιστῶν. Οἱ ἐνορίτες μαθαίνουν τήν πορεία τῆς ἐνορίας τους ἀπό τίς ἀνακοινώσεις καί τίς ἀφίσες. Δέν τίς καθορίζουν. Μόνον τίς πληροφοροῦνται ὡς ληφθεῖσες. Ἄρα γιατί νά συγκινηθοῦν διά τήν ἐνορία; Ἡ Θεία Λατρεία τελεῖται ἀπό τοὺς ἱερεῖς καί τό στενό χορό τῶν ἱεροψαλτῶν, χωρίς καμία οὐσιαστική συμμετοχή τῶν πιστῶν. Οἱ πιστοί πού εἶναι παθητικοί θεατές ἐπαναλαμβανομένων ἀκολουθιῶν καί τελετῶν, χωρίς κάποια ὑποτυπώδη συμμετοχή, κάποτε κουράζονται καί ἀραιώνουν. Ἡ χαλαρότητα, ἡ ἀποξένωση καί ἡ ἀνεστιότητα εἶναι προκλήσεις καί θέματα πού θίγουν τήν οὐσία τῆς ἐνορίας, ἀφοῦ ἄπτονται τῆς ἐνότητας τῆς

Ἐκκλησίας, ἐπάνω στήν ὁποία στηρίζεται ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

β . Ὑπογεννητικότητα.

Ἕνα πολύ σοβαρό πρόβλημα πού μαστίζει τίς ἐνορίες σήμερα εἶναι ἡ ὑπογεννητικότητα. Ὁ ἀριθμός τῶν πιστῶν κάθε χρόνο μειώνεται. Οἱ γεννήσεις τῶν παιδιῶν τείνουν νά εἶναι λιγότερες ἀπό τούς θανάτους. Ὁ τεράστιος ἀριθμός τῶν ἀμβλώσεων συνθλίβει τήν ἐλπίδα τῆς ἀνανεώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ ἀγωνία τῆς ἐπιβιώσεως, ἡ ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀκαταστασία τοῦ κόσμου, οἱ πάσης φύσεως κρίσεις, ὁδηγοῦν τούς ἀνθρώπους στήν ἀπόφαση νά ἀποφύγουν τήν τεκνοποιία. Ὁ ἡδονισμός καί ἡ ἐλευθεριότητα ὁδηγοῦν τά ζεύγη σέ μία ζωή χαλαρή καί ἀνεύθυνη. Ὁ νέος ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νά ζήσει τή συντροφικότητα ἐγωκεντρικά καί ὄχι θυσιαστικά, κυρίως χωρίς ὑποχρεώσεις πού ἐπιφέρει ἡ ἔλευση τῶν παιδιῶν. Τοιουτοτρόπως ὁ πληθυσμός τῶν ἐνοριῶν συνέχεια γηράσκει. Οἱ πάσης φύσεως ἐνοριακές συνάξεις παρουσιάζουν ὅλο καί περισσότερο μίαν παρακμιακή εἰκόνα, ἀφοῦ ἀπουσιάζει ἀπ' αὐτές τό σφρῖγος καί ἡ δυναμικότητα τῆς νεότητος.

γ . Μετανάστευση.

Ένα επιπλέον πρόβλημα που πλήττει την ένορία είναι το ρεύμα της μεταναστεύσεως, που βιώνει η ελληνική κοινωνία. Η έσωτερική και έξωτερική μετανάστευση μετακινεί πολλούς ανθρώπους από τόπο σε τόπο. Η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβιώσεως, ή εξεύρεση εργασίας, ή αναζήτηση της γνώσεως, ή προσωπική αποκατάσταση, οι μεταθέσεις πολλών κατηγοριών δημοσίων υπαλλήλων (στρατιωτικών, εκπαιδευτικών, κ.ά.), οδηγούν τους ανθρώπους σε αλλαγή του τόπου κατοικίας. Έτσι δεν υπάρχει η δυνατότητα να σφυρηλατηθεί το δέσιμο με κάποια ένορία. Η πνευματική οικογένεια χάνει τα μέλη της, πριν προλάβει να τα γνωρίσει.

δ . Άλλοίωση της συνθέσεως των κατοίκων.

Οι τοπικές κοινωνίες τα τελευταία έτη αλλάζουν ως προς τη σύνθεσή τους. Σε πολλές συνοικίες πόλεων και χωρίων έχουν πάψει πλέον να ακούγονται τα Έλληνικά. Στα σχολεία της πατρίδας μας φοιτούν πάρα πολλά παιδιά άλλων φυλών και εθνοτήτων, που σε μερικές περιπτώσεις καταλαμβάνουν την πλειοψηφία της σχολικής τάξεως. Οι άνθρωποι που ήλθαν στην Ελλάδα για να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής, εργάστηκαν πολύ σκληρά, κουράστηκαν, υπέμειναν άμετρητες θλίψεις και δοκιμασίες, αλλά οι περισσότεροι απ' αυτούς προόδευσαν και έστερεώθηκαν πολύ δυναμικά πλέον στα

πόδια τους. Τώρα πλέον οι ίδιοι αναλαμβάνουντά ήνία πολλών επιχειρήσεων. Επιβάλλουν τήν παρουσία τους μέ τήν πρόοδο καί τήν εργατικότητα τους καί διεκδικοῦν τά ἴδια δικαιώματα μέ αὐτά τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἀφοῦ συνεισφέρουν ἀποδοτικά στήν προκοπή τῆς χώρας. Ἡ Ἑλλάδα ἔγινε ἡ δική τους πατρίδα καί ἡ πατρίδα τῶν παιδιῶν τους. Ἐν τούτοις, εἶναι φορεῖς ξένων παραδόσεων καί ἄλλων ἀντιλήψεων. Πολλοί ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐτερόθρησκοι ἢ ἐτερόδοξοι. Ἡ παρουσία τους μέσα στίς ἐνορίες ἀλλάζει τήν πνευματική σύνθεση τῶν ἐνοριῶν. Ὑπάρχουν ἐνορίες στίς ὁποῖες ἡ πλειοψηφία τῶν ὀρθοδόξων ἀνατρέπεται σέ μειοψηφία. Οἱ Ἐνορίες εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναπτύξουν τήν ἐσωτερική ἱεραποστολή μέ προσοχή καί διάκριση, διότι πλέον τά θρησκευτικά δικαιώματα τῶν πολιτῶν καί μάλιστα τῶν μειονοτήτων τά ὑπερασπίζεται τό ἴδιο τό κράτος ἰδιαίτερα καί δυναμικά. Ἡ Ἑλλάδα πάντοτε ἀφομοίωνε ὅσους τήν προσέγγιζαν. Ἡ Ὀρθοδοξία πάντοτε μαγνήτιζε ὅσους τήν ἐγνώριζαν. Στήν περίπτωση ὅμως τῶν ἀδελφῶν πού εἰσῆλθαν ἀπό τήν Ἀνατολή στά νησιά μας ἀνεπτύξαμε κατηχητική δραστηριότητα στούς ἐπιθυμοῦντες καί μερικούς ἀπό αὐτούς τούς κατηχήσαμε, τούς βαπτίσαμε καί τούς ἐντάξαμε στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καίτοι οἱ συνθῆκες τούς μετέστησαν σέ ἄλλες εὐρωπαϊκές Χῶρες.

έ . Νέος τρόπος ζωής.

Ένα από τα πιο δύσκολα και περίπλοκα θέματα και προβλήματα που έχει να διαχειριστεί ή ένορία είναι ο νέος τρόπος ζωής των ανθρώπων. Κάθε ήμέρα ή ζωή των ανθρώπων αλλάζει. Οι άρχές, οι άξίες, τά ιδανικά, τά πρότυπα, οι στόχοι, τά δεδομένα, οι συνθήκες, τά ήθη, ο τρόπος σκέψεως, όλα αλλάζουν όχι από ήμέρα σέ ήμέρα, αλλά από ώρα σέ ώρα! Ή μία γενιά άδυνατεϊ να έπικοινωνήσει και να συμμεριστεϊ τήν άλλη. Τά πάντα παλαιώνουν σχεδόν άμα τή γεννήσει τους. Οι άνθρωποι υπεραπασχολοϋνται, διότι πρέπει να καλύψουν τίς βιοποριστικές τους άνάγκες, άληθινές ή επίπλαστες. Έργάζονται σέ δύο ή και τρεϊς έργασίες, μέ ό,τι αυτό συνεπάγεται για τήν έσωτερική τους ίσορροπία, για τή σωματική τους υγεία και για τήν οίκογενειακή τους άρμονία. Άκόμη και τά μικρά παιδιά στεροϋνται τίς χαρές τής παιδικής τους ήλικίας, τό παιχνίδι, τήν άνεμελιά, τήν απλότητα, τή χαρά, διότι ως μαραθωνοδρόμοι τρέχουν στίς έξωσχολικές δραστηριότητες, προκειμένου να άποκτήσουν τά προσόντα για μία μελλοντική καριέρα και για μία παντοτινή ...δυστυχία. Μέσα στήν άγωνία, τό άγχος και τό τρέξιμο τής υπεραπασχολήσεως κανείς δέν έχει τή διάθεση να προσεγγίσει τήν ένορία, να ένταχθεϊ στό δυναμικό της, να παρακολουθήσει τίς δραστηριότητές της, να συμμετάσχει και να άπολαύσει τή

Θεία Λατρεία. Ἡ πνευματική ζωή εἶναι πολυτέλεια σέ ἓνα κόσμο, πού ἔχει ὡς ὑπέρτατο ἰδανικό τήν ἐπιβίωση. Τά Σαββατοκύριακα πλέον δέν εἶναι ἡμέρες χαλαρώσεως. Δέν ἀνανεώνονται οἱ σχέσεις κατ' αὐτά. Δέν ξεκουράζονται οἱ ἄνθρωποι. Προσπαθοῦν μέσα σ' αὐτές τίς δύο ἡμέρες νά διασκεδάσουν, νά δραπετεύσουν, νά φύγουν πρὸς τίς ἐξοχικές κατοικίες ἢ πρὸς κάποιους τουριστικούς προορισμούς, ὅπου κουράζονται περισσότερο, διότι κι ἐκεῖ πού πηγαίνουν μεταφέρουν τίς ἀγωνίες, τίς ἀνασφάλειες, τοὺς ἐκνευρισμούς καί τήν πνευματική τους πενία. Οἱ ὁρδές τῶν αὐτοκινήτων στοὺς ἐθνικούς δρόμους κάθε Σαββατοκύριακο μαρτυροῦν τοῦ λόγου τό ἀληθές. Μέσα στίς δύο αὐτές ἡμέρες, πού θά ὑπῆρχε ἴσως λίγος χρόνος νά προσεγγίσουν οἱ ἄνθρωποι τήν ἐνορία τους καί νά χαροῦν τήν ἐπαφή μέ τήν πνευματική τους οἰκογένεια, ἐκεῖνοι ἐξαφανίζονται ἀπό τήν πνευματική τους ἐστία. Περιχαράκωνονται στόν ἐγωισμό ἢ στήν κατά σάρκα οἰκογένεια καί ἀπορρίπτουν τήν κοινωνία τῶν πιστῶν, τῶν ἀγίων, τῶν κοινῶς ἀγωνιζομένων, τῶν φίλων καί πνευματικῶν ἀδελφῶν, πού θά τοὺς ἔδινε πολλά περισσότερα ἀπ' αὐτά τά ὁποῖα προσδοκοῦν νά λάβουν γιά τό Σαββατοκύριακο.

στ' . Ἡ ἀτομικότητα

Ένα άλλο γνώρισμα τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ ἀτομικότητα. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται μόνος, ζεῖ μόνος, κερδίζει τά πάντα μόνος, συντηρεῖ τή μοναξιά του, διότι ἀγαπάει τό ἄτομό του. Οἱ στόχοι εἶναι ἀτομικοί, ἡ καριέρα εἶναι ἀτομική, τά ἐπιτεύγματα εἶναι ἀτομικά, ἡ διασκέδαση ἔγινε ἀτομική, ἡ ἐκπαίδευση ἔγινε ἀτομική, οἱ ἀποφάσεις ἀτομικές, οἱ ἐπιλογές ἀτομικές, οἱ πτώσεις ἀτομικές, ἡ ζωή ἀτομική καί γι' αὐτό ἀνυπόφορη, δύσβατη καί ἄπελπις. Οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται νά σπάσουν τή μοναξιά τους. Φοβοῦνται μήπως προδοθοῦν, μήπως ἀπατηθοῦν, μήπως ἀπογοητευθοῦν, μήπως ξεγελαστοῦν. Φοβοῦνται τή χαρά τῆς κοινωνίας, τό ἄνοιγμα τῆς καρδιάς, τήν ἐμπιστοσύνη εἰς τόν ἄλλον ἄνθρωπο. Ἡ ὄψη τοῦ ἄλλου δέν εἶναι ἡ χαρά τους. Τό πρόσωπο τοῦ ἄλλου δέν εἶναι ὁ παράδεισός τους. Ἡ παρουσία τοῦ ἄλλου δέν εἶναι ἡ ἐπιθυμία τους. Ἀκόμη καί ὁ εὐλογημένος ἔρωτας βιώνεται ἀτομικά καί σαρκικά καί γίνεται πάθος, πτώση καί βάσανος. Ἡ ἀτομικότητα εἶναι ὁ μέγας πειρασμός καί ἡ μεγαλύτερη φυλακή τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ὁ ἀτομικός ἄνθρωπος δέν βιώνει τήν ὀρθόδοξη κοινωνικότητα τῆς ἐνορίας. Ἀκόμη καί ἡ παρουσία του εἰς τόν Ἱερό Ναό εἶναι ἀτομική. Ἡ συνομιλία του μέ τόν Ἰησοῦν ἔχει ἀτομικό περιεχόμενο. Ἀκόμη καί τήν σωτηρία τήν περιμένει καί τήν ἐκζητᾷ ἀτομικά μόνο γιά τόν ἑαυτό του. Ἐνοχλεῖται μέ τήν προοπτική ὅτι μποροῦν νά σωθοῦν καί οἱ ἄλλοι, μάλιστα δέ οἱ

άνυπόληπτοι. Ἡ ἀτομική πίστη δέν εἶναι ὀρθόδοξη πίστη. Εἶναι ἐγωϊστική θρησκεία. Ἡ πίστη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σχέση. Σχέση ὅχι μόνο μέ τόν Θεό, ἀλλά καί μέ τούς ἀνθρώπους. Ἡ ἀτομικότητα δημιουργεῖ μία θρησκευτική ἰντελιγκέντσια, ἐκκλησιαζομένους χριστιανούς, θρησκευομένους εὐσεβεῖς, σύγχρονους φαρισαίους, ἀλλά ὅχι συνειδητούς καί ἀληθινούς ἐνορίτες.

ζ . Ἡ διάσπαση τοῦ νοῦ

Ἐνα ἐπίσης στοιχεῖο τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ διάσπαση τοῦ μυαλοῦ καί τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ὁ ὄγκος καί ἡ ποικιλία τῶν πληροφοριῶν, τό μέγεθος τῶν γνώσεων, οἱ πρωτοφανεῖς ἐρεθισμοί τῶν αἰσθήσεων, οἱ ἀπίστευτες εὐκαιρίες τῶν ἐπιλογῶν, οἱ θελκτικές προκλήσεις τῆς δημοσιότητας, ἀλλά καί ἡ ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος, ὁ τρόμος τοῦ ἀγνώστου, ὁ φόβος τῆς ἀσθένειας καί τοῦ θανάτου κατακερματίζουν τόν ἄνθρωπο καί ἐγείρουν μία ἀδυσώπητη ἐσωτερική ἀντιπαλότητα στό τριμερές τῆς ψυχῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νά συναρμονίσει τή λογική, τό συναίσθημα καί τή βούλησή του. Ἄλλα θέλει, ἄλλα ἐπιδιώκει καί ἄλλα ὑπολογίζει, μέ ἀποτέλεσμα στό τέλος νά βιώνει μία ἐσωτερική ἀκαταστασία. Αὐτός ὁ ἐσωτερικός κατακερματισμός ἀποπροσανατολίζει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ὁδó τῆς κατά Θεόν

προκοπής. Τόν φυλακίζει στά συνθήματα, τά κινήματα, τά νοήματα καί τίς μέριμνες τοῦ ψεύδους. Τόν καθιστᾷ ἔρμαιο τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν συμφερόντων καί τῶν ποταπῶν πολιτικῶν ἐπιδιώξεων. Ἡ ἔλλειψη ἐσωτερικῆς συνοχῆς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ἀνικανοποίητου, τοῦ ἐνοχικοῦ, τοῦ ἄβουλου, τοῦ ἐξαρτημένου, τοῦ κατατεθλιμμένου ἀνθρώπου. Αὐτόν τόν διασπασμένο ἐσωτερικά καί κατακομματιασμένο ἄνθρωπο καλεῖται ἡ ἐνορία νά φροντίσει, νά περιθάλψει, νά παρηγορήσει, νά συγκεντρώσει *«τόν ἐσκορπισμένον νοῦν του»* στόν στόχο καί στήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

ή . Ἡ ἀμφισβήτηση τῶν θεσμῶν

Ἕνα ἐπίσης ἔντονο χαρακτηριστικό τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ ἀμφισβήτηση τῶν θεσμῶν, ἡ κρίση καί ἡ ἀπόρριψη τῶν παραδεδομένων. Γιά τή σύγχρονη πραγματικότητα τό παρελθόν φαντάζει παρωχημένο. Κάθε τί παλαιό ἀπορρίπτεται εὐκόλα καί ἀντικαθίσταται μέ ὅ,τι ἐπιβάλλει ὁ συρμός ἢ οἱ ἰδεοληψίες τοῦ παρόντος. Παραδόσεις αἰώνων λησμονοῦνται. Νέα ἥθη, νέες πρακτικές, καινούργιες μέθοδοι ξεπροβάλλουν καθημερινά καί προσδοκοῦν νά ἐπιβληθοῦν στίς ἀνθρώπινες συνειδήσεις. Τό παραδοσιακό ταυτίζεται μέ τήν νέκρωση, μέ τό τέλμα, μέ τήν ἀγκύλωση, μέ τόν στείρο δογματισμό. Οἱ ἄνθρωποι

άποστρέφονται τίς παραδόσεις, διότι αισθάνονται πώς έγκλωβίζονται άπ' αυτές σέ καλούπια καί τρόπους ζωής πού δέν τούς άρέσουν. Τά πάντα γύρω μας σέ κοινωνικό ή ιδεολογικό επίπεδο μπορεί νά αλλάζουν. Ή γνήσια καί άληθινή Όρθόδοξη Παράδοσή μας δέν αλλάζει, εΐναι άνθεκτική διότι εΐναι αύθεντική καί ή αύθεντικότητά της πηγάζει άπό τό όρθόδοξο χριστιανικό βίωμα τής ζωής τής Έκκλησίας μας. Είς τό όνομα τής έλευθερίας, ή μάλλον τής έλευθεριότητας, επιλέγουν καινούργιους τρόπους συμπεριφοράς. Οί θεσμοί επίσης διέρχονται έσωτερική καί έξωτερική έντονότατη κρίση. Ή οίκογένεια, ή παιδεία, ή πατρίδα, ή δικαιοσύνη, ή τίμια εργασία, ή ύγεία, ή δημοκρατία, προδίδονται άπό τούς φορεΐς τους καί άπορρίπτονται άπό τούς άποδέκτες τους.

θ . Ό θρησκευτικός άποχρωματισμός

Ό θρησκευτικός άποχρωματισμός τής κοινωνίας μας ύποτιμᾷ τίς θέσεις τής Έκκλησίας. Δυστυχῶς ή έλληνική κοινωνία μας άποχριστιανίζεται σταδιακά σέ όλους τούς τομεΐς τής δημόσιας ζωής καί ό κίνδυνος τής έκκοσμίκευσης τής Έκκλησίας μας εΐναι πλέον έμφανής. Στό περιεχόμενο τῶν θείων άληθειῶν δέν έχουμε δικαίωμα νά κάνουμε ύποχωρήσεις ή παραχωρήσεις. Ουδείς έκσυγχρονισμός εΐναι

άνεκτός. Ζημιώνει τήν θεία υπόθεση τῆς σωτηρίας. Ἡ ἐκκοσμίκευση ἀπειλεῖ καί θέτει σέ κίνδυνο τή σωτηρία, διότι ἀλλοιώνεται, παραχαράσσεται καί παρερμηνεύεται τό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά πολεμεῖ καί νά ἀντιστέκεται στό κοσμικό φρόνημα, σύμφωνα καί μέ τίς συνεχεῖς ὑπομνήσεις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος μέσα ἀπό τό Εὐαγγέλιό του καί τίς τρεῖς Καθολικές ἐπιστολές ἀναφέρεται διαρκῶς, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, στή σχέση κόσμου καί Ἐκκλησίας, γιά νά καταδείξει τήν ἐμφανή διαφοροποίηση καί τήν ἀπαραίτητη διαφύλαξη τοῦ πολύτιμου πνευματικοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ θησαυροῦ. Ἡ ἐνορία καθῶς καί ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἓνας θεσμός καί μία παράδοση αἰώνων, ἔχουν εἰσέλθει στό ἀρνητικό πρῖσμα τῆς ἀνθρώπινης ὀπτικῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πείθεται ὅλο καί πιά πολύ ὅτι μπορεῖ νά ζήσει καί χωρίς αὐτά. Ἡ Ἐκκλησία καί ἡ ἐνορία πρέπει νά πείθουν καθημερινά γιά τήν ἀξία τους, διότι διαφορετικά γιά πολλούς ἀνθρώπους κινδυνεύουν νά μετατραποῦν ἀπλῶς σέ ἀναμνήσεις. Τοῦτο εἶναι ἓνα δυνατό στοίχημα γιά τούς συνειδητούς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου.

ί . Ἡ πολεμική ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας

Στή δυσκολία τῆς παντελοῦς ἀμφισβητήσεως τῶν πάντων ἔρχεται νά προστεθεῖ καί ἡ φανερή ἢ ὑπόγεια πολεμική ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδή ἡ ὀρθόδοξη πίστη σέ συνδυασμό μέ τήν ἐλληνική παιδεία καθιστοῦν τόν ἄνθρωπον διακριτικό καί νήφοντα, εἰσέρχονται στόν στόχο ὅλων ἐκείνων πού ἐπιθυμοῦν τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ἀνθρώπου. Τά συμφέροντα ἑταιρειῶν παγκοσμίου ἐμβελείας, οἱ ἐπιδιώξεις ρυπαρῶν πολιτικῶν προσώπων, ἡ μισαλλοδοξία ἀκραίων θρησκευτικῶν ὁμάδων, ἡ δική μας ἀνεπίτρεπτη πολλάκις ἀνοχή καί ἀδιαφορία εἶναι οἱ βασικές αἰτίες γιά νά ὑφίσταται σήμερα ἡ Ἐκκλησία ἓνα μυστικό διωγμό, νά ὑπομένει μία πολεμική καί μία ἀπαξίωση ἀθέμιτη καί ἄδικη γιά τήν ποιότητά της. Τά πρόσωπα τῶν κληρικῶν ἀπαξιοῦνται. Οἱ ἀλήθειες τῆς πίστεως ἀμφισβητοῦνται δημόσια καί ἀπό χεῖλη ἐπισήμων. Μία προπαγάνδα ἀνήθικη καί ἀθέμιτη προσπαθεῖ νά ἀπαξιώσει καί νά διαφθείρει τήν Ἐκκλησία καί τό Εὐαγγέλιο. Ἡ Ὄρθόδοξη πνευματική ζωή παρουσιάζεται ὡς καρπός νοσηρότητας. Ἡ σχέση μέ τήν ἐνορία περιφρονεῖται ἐπιδεικτικά. Ἔτσι καθίσταται δύσκολο ἡ πνευματική οἰκογένεια τῆς ἐνορίας νά προσεγγίσει τά παιδιά της, πού ἔχουν πέσει θύματα τῆς παραπληροφόρησης καί τῆς ψευδοενημερώσεως. Ὁ μακαριστός π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν σημειώνει κάτι, τό ὁποῖον ἴσως θά πρέπει νά μᾶς προβληματίσει καί κυρίως νά ἐνεργοποιήσῃ τήν ποιμαντική

προσπάθεια: «Τούς ιερείς τούς βλέπουν καί τούς αισθάνονται ὅπως τά νεκροταφεῖα. Νοιώθουν δέος, ἀλλά πιστεύουν πώς δέν μποροῦν νά ἔχουν καμμία θέση καί σχέση μέ τή ζωή τους».

ιά . Ἡ ὕλομανία -τεχνολαγνεία - καταναλωτισμός

Ἕνα ἐπίσης στοιχεῖον τοῦ συγχρόνου τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ ὕλομανία καί ἡ τεχνολαγνεία πού χαρακτηρίζουν τόν ἄνθρωπον σήμερα. Ἡ κατανάλωση ἔχει καταστεῖ τό ὑπέρτατο ἰδανικό τῶν κοινωνιῶν. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦν γιά νά καταναλώνουν καί ἀξίζουν τόσο ὅσο καταναλώνουν. Ἡ προσκόλλησις στήν ὕλη κατέστησε τόν ἄνθρωπο ἕνα θηρίο, ἕνα ὁδοστρωτήρα, πού ἰσοπεδώνει τή φύση, τό περιβάλλον, τούς συνανθρώπους του, ἀκόμη καί τήν ψυχή του, προκειμένου ν' ἀπολαύσει περισσότερα ὕλικά ἀγαθά. Παράλληλα ἡ ἔκρηξις τῆς τεχνολογίας, καί μάλιστα τῆς ἠλεκτρονικῆς, μετέτρεψε τούς ἄνθρώπους σέ ἄβουλα πλάσματα, σέ ἐξαρτημένες μαριονέτες, πού πρίν προλάβουν νά χαροῦν κάτι, ὀνειρεύονται καί ἀδημονοῦν διά τήν ἀπόκτησις κάτι νεώτερου ἢ πιό ἐξελιγμένου. Μέσα σ' αὕτη τή σισύφειο προσπάθεια καί ἀγωνία τοῦ καταναλωτισμοῦ καί τῆς ἀγάπης πρὸς τήν τεχνολογία ἡ ἐνορία φαντάζει ὡς κάτι πού

δέν ἀφορᾷ κανένα, πού δέν ἐγγίζει κανέναν, πού εἶναι κάτι ξένο πρὸς τὴ σύγχρονη πραγματικότητα.

ιβ . Ἡ τηλεψία –Δίκτυα ἐπικοινωνίας.

Μέσα στὰ δεδομένα τοῦ σύγχρονου τρόπου ζωῆς πρέπει νά λάβουμε ὑπ' ὄψιν καί τὴν τεράστια ἐπίδραση τῆς πάσης φύσεως ὁθόνης στοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ὁθόνες, μικρές, μεγάλες, μικροσκοπικές εἶναι παράθυρα πού ἀνοίγουν καινούργιους κόσμους σ' ὅσους τίς κοιτάζουν. Δίνουν μηνύματα, διαμορφώνουν συνειδήσεις, πληροφοροῦν, μορφώνουν, ἐπιδροῦν, κτίζουν ἢ γκρεμίζουν, ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο πού παρουσιάζουν στοὺς θεατές τους. Κάποτε μία εἰκόνα ἔλεγε χίλιες λέξεις. Τώρα μία ὁθόνη παρουσιάζει χιλιάδες εἰκόνες. Οἱ ὁθόνες ἀντικατέστησαν τοὺς φίλους, τραυμάτισαν θανάσιμα τὴν ἐπικοινωνία, ἀποξένωσαν τὴν οἰκογένεια, βύθισαν τοὺς θεατές τους σέ ψευδαισθήσεις πληρότητας, ἀφήνοντάς τους στὴν τραγικότητα τῆς κενότητας. Γιά τὴν πορεία τῆς Ἑνορίας οἱ ὁθόνες εἶναι οἱ σύγχρονες σειρῆνες, πού θέλγουν τοὺς ἐνορίτες μακριά ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα καί ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης.

2. ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ.

Μπροστά στην άμηχανία που δημιουργείται στο
ἐκκλησιαστικό σῶμα από τόν σύγχρονο τρόπο ζωῆς
καθίσταται ἀπαραίτητο νά ἀποφύγουμε τόν ἐφησυχασμό. Νά
συμπροβληματιστοῦμε καί νά διερωτηθοῦμε κατά πόσο ἓνα
μερίδιο τῆς ὅλης αὐτῆς καταστάσεως βαρύνει μέ εὐθύνη τή
δική μας συνείδηση. Ἐάν κάνουμε τήν αὐτοκριτική μας ἐν
μετανοίᾳ καί ἐπιγνώσει, ἴσως δοῦμε ἓνα φῶς ἐλπίδας στή
σκοτεινή σύρραγμα τῆς ἀρνήσεως, τήν ὁποία μέ θλίψη ὅλοι
μας διαβαίνουμε. Ἡ αὐτοκριτική δέν εἶναι ἔλεγχος. Εἶναι
αὐτογνωσία. Ἡ αὐτογνωσία ἐπιφέρει τήν ἀληθῆ ταπείνωση καί
ἡ ταπείνωση τήν ὄντως θεϊκή εὐλογία κατά τό «ὁ Θεός
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν» (Ἰακ. δ' , 6).
Γιά τοῦτο ἡ αὐτοκριτική εἶναι προϋπόθεση ἐπιτυχίας στήν
ποιμαντική μας ἐργασία. Δέν εἶναι προσβολή τῆς
ἀρχιερωσύνης, ἀλλά ἀληθῆς καταξίωση καί πολύτιμο
πρόσημο. Ὅπως κρίνουν οἱ λαϊκοὶ ἀδελφοί μας τούς ἑαυτούς
τους καί ἐξομολογοῦνται τά λάθη τους σέ μᾶς, τοιουτοτρόπως
ὀφείλουμε κι ἐμεῖς νά κρίνουμε τούς ἑαυτούς μας, γιά νά
συντηροῦμε ζωντανή τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

ά . Οἱ Ποιμένες καί ἡ Ἑνορία.

Στό πλαίσιο μιᾶς γνήσιας αὐτοκριτικῆς πρέπει νά δοῦμε
πῶς βλέπουν τήν ἐνορία οἱ Ποιμένες. Δυστυχῶς πρέπει νά

παραδεχτοῦμε ὅτι ἡ ἐνορία δέν εἶναι γιά ὅλους τοὺς Ποιμένες τό σπίτι τους. Πολλοί βλέπουν τήν Ἐνορία μόνο ὡς τό πεδίο τῆς ἐργασίας τους ἢ τῆς ἐπαγγελματικῆς τους ἐξελίξεως. Ἀντιμετωπίζουν τά ζητήματα τῆς ἐνορίας διοικητικά ὡς ὑπάλληλοι ἐνός Ν.Π.Δ.Δ. Διεκπεραιώνουν τά πάντα, ἀλλά τυπικά, ψυχρά καί ἀδιάφορα. Καταθέτουν τά χαρίσματά τους, ἀλλά ὄχι τήν δύναμη καί τήν ζέση τῆς ψυχῆς τους. Εἶναι καλοί διοικητές, ἀλλά ἀδιάφοροι Ποιμένες. Μεγάλη ἀγωνία ἔχουν πολλοί Ποιμένες ἐνοριῶν γιά τήν οἰκονομική διαχείριση. Ἡ μέριμνα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων τους ἀπέναντι στήν Ἱερά Μητρόπολή τους, ἡ φιλοδοξία γιά τήν ἐπιτέλεση ἔργων καλλωπισμοῦ, κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων, τεχνολογικῆς ὑποδομῆς, φιλανθρωπίας, κατηχήσεως, ἐκδηλώσεων κ.λπ. πρωταγωνιστεῖ στήν ἱερατική τους συνείδηση. Ἀξιολογοῦνται ἀπό τό πόσα χρήματα κερδίζουν χάριν τῆς Ἐνορίας. Ἔτσι ἔχουμε λαμπρές καί πλούσιες ἐνορίες, ἀλλά μέ φτωχοὺς πνευματικά καί ἀδιάφορους ἐνορίτες. Ὁ καλός ἱερεὺς δέν εἶναι μόνον αὐτός πού φροντίζει γιά τήν ὑλική περιουσία τῆς Ἐνορίας, ἀλλά ἐκεῖνος πού φροντίζει τήν ἀληθῆ οὐσία τῆς ἐνορίας, πού εἶναι οἱ ἐνορίτες. Ἐξάλλου ὁ Ἐφημέριος ἐπιβάλλεται νά ἀποκτήσει συνείδηση ποιμένος καί ὄχι μισθωτοῦ, θέση πατρός καί ὄχι κατακτητοῦ, φρόνημα διακόνου καί ὄχι δυνάστου. Ἡ δημιουργία ποιμαντικῆς εὐθύνης στόν ἱερό Κλῆρο καί λαϊκῆς ἐκκλησιαστικῆς

συνείδησης στήν Ένορία αποτελεί τόν χριστιανικό τρόπο ζωής. Δυστυχώς υπάρχουν Ένορίες, όπου δέν υπάρχει οὔτε ἓνα παιδί γιά νά διακονήσει τόν Ίερέα στό Ἅγιο Βῆμα. Ὑπάρχουν Ένορίες, όπου οἱ ψάλτες εἶναι υπέργηροι καί δέν ἔχουν λάβει καμμία μέριμνα γιά τή διαδοχή τους. Ἐκατοντάδες οἱ νέοι απόφοιτοι Σχολῶν Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἀλλά υπάρχει ἔλλειψη ἱεροψαλτῶν. Ἐπίσης παρατηρεῖται ἀπροθυμία νεανίδων νά υπανδρευθοῦν ὑποψηφίους Κληρικούς. Τά αὐξανόμενα διαζύγια στίς ἱερατικές οἰκογένειες καί ἡ κρίση στίς ἱερατικές καί μοναχικές κλήσεις ἀναμένουν τήν ποιμαντική μας χειραγωγή.

β . Ἐπιλογή συνεργατῶν.

Εἶναι δύσκολο, ἀλλά πρέπει νά τό παραδεχτοῦμε ὅτι υπάρχει σέ ὅλους μας μεγάλη ἀδυναμία στήν ἐπιλογή τῶν προσώπων πού θά ἐργαστοῦν ὡς στελέχη τῆς ἐνορίας. Κατ' ἀρχήν ἡ ἐπιλογή τῶν ποιμένων εἶναι ἓνα θέμα ἀκανθῶδες καί δισεπίλυτο. Ἡ ἀπροθυμία τῶν νέων νά προσέλθουν στήν ἱερωσύνη καί τό σπάνιο τοῦ χαρίσματος τούτου μᾶς δυσκολεύει στήν ἐπιλογή. Ἐάν λόγω αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν γίνουν κάποιες ἐκπτώσεις στήν ἐπιλογή τῶν κατάλληλων γιά τήν ἱερωσύνη προσώπων, τότε ὅλη ἡ Ἐκκλησία πληρώνει τίς ἐπιπτώσεις. Ἀλλά καί ἡ ἐπιλογή τῶν λαϊκῶν δέν εἶναι εὐκόλη

υπόθεση. Καθένας πού πλησιάζει ένα κληρικό κρύβει πολλών ειδών προθέσεις. Υπάρχουν οι καλοί άνθρωποι, πού ως λαϊκά στελέχη συνεισφέρουν τό καλύτερο γιά τήν ένορία τους, αλλά υπάρχουν καί οι διπρόσωποι, οι δίβουλοι, οι ύποκριτές, οι άνώριμοι, πού γίνονται στελέχη τών ένοριών καί ύποσκάπτουν τήν ένότητα τής ένορίας ή φιλοδοξούν νά κερδίσουν ύλικές άπολαβές, κοινωνική καταξίωση καί δημόσια άναγνώριση. Η άνεπιτυχής έπιλογή τών καταλλήλων προσώπων γιά τή στελέχωση καί επάνδρωση τής Έκκλησίας έχει ως άκριβό αντίτιμο τήν όπισθοδρόμηση τής ένορίας καί τόν σκανδαλισμό τών πιστών.

γ . Άπαραίτητη ή έπιμόρφωση τών κληρικών.

Ένα επίσης θέμα τοῦ όποίου πρέπει ν' αναλάβουμε τήν εϋθύνη εἶναι ή μή έπιμόρφωση τών κληρικών μας. Η παιδεία δέν τελειώνει ποτέ οὔτε ή έσωτερική καλλιέργεια. Δέν έχει σημασία τό επίπεδο τής εκπαιδεύσεως ενός κληρικοῦ. Σημασία έχει ή θέλησή του νά συνεχίσει νά εκπαιδεύεται. Καλοῦμε τούς κληρικούς μας νά εἶναι λίγο άπ' όλα. Τούς θέλουμε θεολόγους, λειτουργιολόγους, παιδαγωγούς, διακοσμητές, ψυχολόγους, καλλιτέχνες, ρήτορες, μαγείρους, οργανωτές εκδρομών καί εκδηλώσεων, επικοινωνιακούς τεχνοκράτες, πολιτικούς μηχανικούς, μαστόρους καί ὅ,τι άλλο βάλει τό ανθρώπινο

μυαλό. Ἡ μετεκπαίδευση πού λαμβάνουν ὅμως περιορίζεται στό προσωπικό τους φιλότιμο, στά τάλαντα πού τούς ἔδωσε ὁ Θεός, στά σεμινάρια καί τίς ιερατικές συνάξεις πού προσκαλοῦνται καί στό προσωπικό μας παράδειγμα. Ἡ ἡμιμάθεια εἶναι ἡ μεγάλη πληγή τῆς Ἐκκλησίας. Βέβαια, τό τραγικότερο ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ θεολογική ἀνεπάρκεια. Οἱ διδάσκαλοι τῆς πίστεως καί οἱ ποιμένες, ὑποτίθεται, ὅτι εἶναι μελετημένοι ἐπάνω στά θέματα τῆς ὀρθόδοξης ζωῆς καί παραδόσεως, ἐπάνω στή νοοτροπία καί τίς ἀλήθειες τῆς Ἀγίας Γραφῆς καί ἐπάνω στήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία, πού διατρέχει τήν Ὁρθοδοξία ἐδῶ καί πολλούς αἰῶνες. Αὕτη ἡ ἡμιμάθεια σέ συνδυασμό μέ τόν ἐωσφορικό ἐγωισμό δυσφημοῦν τό Εὐαγγέλιο, διασύρουν τό ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί ἀσύστολα ἐγκληματοῦν ἀπέναντι στούς ἀνθρώπους, γιά τούς ὁποίους ὁ Κύριος δίνει συνεχῶς τό Αἷμα Του. Ἡ στενότητα τῆς σκέψεως καί ἡ ἔλλειψη τῆς ἀρετῆς εὐθύνονται γι' αὕτη τή θεολογική ἀνεπάρκεια. Ἡ θεραπεία της εἶναι ἡ βαθειά μελέτη τῆς πίστεώς μας καί ἡ καθοδήγηση ἀπό διακριτικό πνευματικό ὁδηγό καί πατέρα. Αὕτη ἡ θεολογική ἀνεπάρκεια δυστυχῶς φαίνεται καί διαδίδεται, χάρις στή σύγχρονη τεχνολογία, μέσα ἀπό τά κηρύγματα, τά μηνύματα, τά κείμενα, τίς ἀποφάσεις πού λαμβάνονται καί τίς ἐνέργειες πού πραγματοποιοῦνται. Αὕτη εἶναι καί μία ἀπό τίς αἰτίες τοῦ διχασμοῦ πού βιώνει τό ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικό σῶμα. Ὅσο

δέν επιμορφώνουμε τούς Κληρικούς μας ἀληθινά, ὅσο δέν ἐμπνέουμε τήν παιδεία, τόσο θά ὑφιστάμεθα τ' ἀποτελέσματα τῆς ἡμιμάθειας καί τῆς ἀνεπάρκειας.

δ . Ποιμαντικά κενά.

Ἕνα ἀπό τά πιό μεγάλα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐκκλησία εἶναι τά λάθη τῶν κληρικῶν της. Λάθη τά ὅποια ἀκυρώνουν τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καί καταρρακώνουν τό κύρος τῆς Ἐκκλησίας. Λάθη πάσης φύσεως, ἠθικά, οἰκονομικά, διοικητικά, λάθη συμπεριφορᾶς, ἠθελήμενα ἢ ἀνεπίγνωστα. Λάθη πού γίνονται ἀπ' ὅλες τίς βαθμίδες τῶν κληρικῶν. Ὁ λαός μέ καθαρό ὀφθαλμό καί ἀγαθή συνείδηση, ἀγαπητικῶς ἐπισημαίνει αὐτά τά λάθη. Ἡ τύφλωση τοῦ ἐγωισμοῦ καί ἡ αἴσθηση ἀνωτερότητας, ὅμως, δέν ἐπιτρέπουν τήν παραδοχή τῶν πτώσεων καί ἐμποδίζουν ἀπό τήν ἀληθῆ μετάνοια. Ἄς μᾶς συνέχει τουλάχιστον ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «οὐαί... δι' οὗ τό σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθ. ιή 7). Οἱ ἄνθρωποι καί ὁ Θεός δέν μᾶς θέλουν ἀλάνθαστους οὔτε προσδοκοῦν κάτι τέτοιο ἀπό κανένα κληρικό. Μᾶς θέλουν ὅμως, αὐθεντικούς, διαρκῶς μετανοοῦντες καί ἀγωνιζόμενους.

Μετά π ατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ.

1. Ποιμαντικά προβλήματα πού ἐπηρεάζουν τὴν διαποίμανση στὴν σύγχρονη Ἑνορία.

ά . Ἀνεστιότης

β . Ὑπογεννητικότητα

γ . Μετανάστευση

δ . Ἀλλοίωση τῆς συνθέσεως τῶν κατοίκων

έ . Νέος τρόπος ζωῆς

στ . Ἡ ἀτομικότητα

ζ . Ἡ διάσπαση τοῦ νοῦ

ή . Ἡ ἀμφισβήτηση τῶν θεσμῶν

θ . Ὁ θρησκευτικός ἀποχρωματισμός

ί . Ἡ πολεμική ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας

ιά . Ἡ ὕλομανία – τεχνολαγνία – καταναλωτισμός

ιβ . Ἡ τηλοψία – Δίκτυα ἐπικοινωνίας

2. Αὐτοκριτική

α . Οἱ Ποιμένες καί ἡ Ἐνορία

β . Ἡ ἐπιλογή συνεργατῶν

γ . Ἀπαραίτητη ἡ ἐπιμόρφωση τῶν κληρικῶν

δ . Ποιμαντικά κενά.